

A tudományos gondolkodás és a tudomány szabadsága

Dr. Ősze Áron

Batthyány Lajos Szakkollégium

A tudomány és tudományos gondolkodás

- A tudomány célja: A világról olyan gondolati képet adjon, ami hozzájárul a világnak önmagából való megértéséhez → igazság keresése
- Az emberi tudat megismerő funkciójának kialakulása elválaszthatatlan a társadalom kialakulásától
- A tudomány társadalomban betöltött szerepét a társadalmi alrendszereken keresztül is érdemes bemutatni
- Kétféle gondolkodást nevezünk tudományosnak:
 1. tudomány tartalmáról való gondolkodás
 2. tudomány területét átható érvelési folyamatok összességét foglalja magában: pl.: indukció, dedukció, kísérleti tervezés, fogalomalkotás, hipotézisvizsgálat

Miben különbözik a tudományos gondolkodás a hétköznapi gondolkodástól?

A kutatási módszerek

1. Kvalitatív (mennyiségi)

- a megismerés folyamatában lényeges eszköz a nagyszámú, széles körben lefolytatott mennyiségi adatgyűjtés
- általában deduktív jellegűek
- mintaválasztás fontossága
- Statisztika
- leggyakoribb: kérdőív

2. Kvantitatív (minőségi)

- a jelenségek minőségi megismerése, vélemények, attitűdök összegyűjtése és elemzése
- általában induktív jellegűek
- megfigyelés, kísérlet, mélyinterjú, szakértői interjú, fókuszcsoport, esettanulmány

3. Mindkettő

A kutatási módszerek

1. Primer kutatási módszerek

- első kézből származó információgyűjtés
- Kísérlet, kérdőív, megfigyelés, interjú

2. Szekunder kutatási módszerek

- a feldolgozni kívánt adatok más forrásból származnak, melyek elsősorban nem kutatási céllal kerültek rögzítésre
- tartalomelemzés

A tudományhoz való viszony: érvek és ellenérvek

Érvek

- Max Weber
 1. Megfelelő ismeret ahhoz, hogy az életet uralmunk alá hajtsuk
 2. Gondolkodás módszerei
 3. Világosság ahhoz, hogy a mindenkori értékproblémákra különböző módon tudjunk reagálni
- Információs társadalom → a tudomány, mint térkép
- Politikai érvek

Ellenérvek

- Objektív fenntartások
 - Létezik-e objektív igazság?
 - Bertrand Russell: Van-e olyan tudás a világon, amely annyira biztos, hogy egyetlen értelmes ember sem kételkedhet benne
- Szubjektív fenntartások
 - A tudománynak objektívnek kell lennie → érzelmek, külső befolyásolás (a tudomány nem hoz erkölcsi ítéleteket!)
 - A tudomány félreértelmezése

A tudományszabadság mint alapjog

- második generációs kulturális jogok
- tényleges jogosultjai csak a tudomány művelői → tudomány művelői jogosultak dönteni → kifejezetten a felsőoktatási autonómiát megtestesítő személyi körre terjednek ki
- A tudomány művelői mi alapján döntenek el, hogy ki tartozhat a tudomány művelőinek kategóriájába?
- Alapjok korlátozása?

A tudományos gondolkodás és a tudomány szabadsága

Dr. Ősze Áron

Batthyány Lajos Szakkollégium

